

ارزیابی رابطه متقابل خلاقیت و مولفه های زیبایی شناسی در طراحی فضاهای کودک محور (مطالعه موردی: بوستان های شهر قزوین)*

نیوشا سادات مینو^{1*}، غلام رضا اکرمی²

1- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد قزوین،
niusha.minoo@gmail.com

2- استادیار دانشکده معماری پردیس هنرهای زیبا دانشگاه تهران، akrami@ut.ac.ir

چکیده

پژوهشگران متخصص در روان شناسی محیط، به تأثیر شرایط محیطی در بازی های کودکان بسیار توجه دارند. مشاهداتی که در این زمینه انجام شده است، نشان می دهد که نحوه طراحی محیط می تواند به ایجاد خلاقیت و ابتکار در کاربران کمک کند. از این رو، لازم است که هدف های پرورشی در طراحی محیط مشخص شود، تا بتوان بر مبنای آن، فضاهای مناسب برای نیل به اهداف طراحی فضاهای کودک محور ساخته شود. هدف مقاله حاضر نیز به دست آوردن رابطه ای معنی دار بین معیارهای خلاقیت و زیبایی شناسی در طراحی محیط های کودک محور می باشد. بر همین اساس در این پژوهش ابتدا نگاهی به مفاهیم خلاقیت و زیبایی شناسی در فضاهای کودک محور می شود. سپس در ادامه مولفه های طراحی فضاهای کودک محور بر مبنای سه شاخصه اصلی زیبایی شناسی، خلاقیت، فضاهای کودک محور مورد بازشناسی قرار گرفته است. پس از تعریف معیارها و زیر معیارهای تاثیرگذار در طراحی فضاهای کودک محور، بوستان های شهر قزوین به عنوان نمونه های مطالعاتی و مراکز تمرکز کودکان با استفاده از روش کمی-توصیفی تحلیلی مورد ارزیابی قرار گرفته است. در تجزیه و تحلیل داده ها از روش فرایند تحلیل سلسله مراتبی (AHP) و نرم افزار Expert choice بهره گرفته شده است. بدین واسطه ارزش هر معیار و زیر معیار مشخص شده است. نتایج حاصل بیانگر این مهم می باشد که بوستان پامچال واقع در منطقه ی سه ی شهر قزوین دارای بالاترین امتیاز در بین سایر بوستان های شهر در نسبت با مولفه های خلاقیت و زیبایی شناسی می باشد. شاید بتوان دلایل آن را تمیز (نوساز) و شاد بودن محیط، توجه بیشتر به تناسبات محیطی با ویژگی های کودکان و تمایل بیشتر کودکان در استفاده از فضاهای این پارک، که خود می تواند معلول دو دلیل اول می باشد، در طی گذشت زمان دانست.

واژه های کلیدی: خلاقیت، فضاهای کودک محور، زیبایی شناسی، بوستان، قزوین.

1- مقدمه (طرح مساله)

کودکی به عنوان دوران شکل گیری شخصیت و رشد استعداد های کودکان سرشار از فرصت ها و تهدیدها است. توجه به کودکان و سلامت آنها، سلامت آینده اجتماع را تامین می کند. شکوفایی خلاقیت و نوآوری از مباحث مهم و با اهمیت دنیای امروز است و پیشرفت و توسعه کشورها به این عامل مهم بستگی دارد. خیال پردازی، بازی، هیجان و کنجکاوی کودکان در ارتقا خلاقیت آنان موثر است [1]. پژوهش ها نشان می دهد؛ عناصر محرک طبیعی و انعطاف پذیری محیط عملکردی، کنجکاوی و انگیزش کودک برای بازی، مشارکت در کارهای گروهی را افزایش داده و زمینه